

Inspelen op veranderende omstandigheden

Gemengde bedrijven lopen voorop bij de resultaten over 2011

Een hogere omzet, betere arbeidsbenutting en hogere machinekosten door gestegen brandstofprijzen kenmerken het jaar 2011 voor de cumelabedrijven. Het gevolg zijn iets betere resultaten dan in 2010. Als geheel is het resultaat echter nog onvoldoende. Het uiteindelijk rendement is negatief.

Uitgangspunten

Om bedrijven bedrijfseconomisch gezien vergelijkbaar te maken, hanteren wij in CUMELA-Kompas Analyse de volgende uitgangspunten:

- Ondernemersvergoeding niet-betaalde ondernemer en gezinsleden

Voor een eenmanszaak, maatschap en vennootschap onder firma wordt gewerkt met een berekende ondernemersvergoeding. Deze bedraagt circa € 50.000,- per ondernemer.

- Rentevergoeding eigen vermogen

Er wordt gerekend met een rentevergoeding van 5,5 procent voor het eigen vermogen.

Waar staat uw onderneming?

De genoemde uitgangspunten betekenen dat u het fiscaal resultaat van uw onderneming pas kunt vergelijken wanneer u rekening houdt met een eventuele ondernemers- en rentevergoeding. Door deel te nemen aan de kengetallenvergelijking verkrijgt u dit inzicht. Heeft u belangstelling, stuur dan een e-mail aan kengetallen@cumela.nl.

De afgelopen maanden hebben we op grond van de eerste jaarresultaten die waren ingevoerd in CUMELA-Kompas Analyse al een prognose gegeven van de resultaten over 2011. Nu van ruim honderd bedrijven de resultaten zijn verwerkt, is het mogelijk om de echte balans op te maken. Alleen voor de grondverzetbedrijven is het resultaat nog met een slag om de arm, omdat van dit type bedrijven nog wat minder jaarverslagen zijn verwerkt.

Zelfde beeld

Het beeld dat we eerder dit jaar schetsten, blijft gelijk aan het beeld dat we nu zien. De bedrijfseconomische winst is verbeterd ten opzichte van 2010 dankzij een gestegen omzet en een hogere bruto marge. Weliswaar stegen de arbeidskosten, maar door de hogere bruto marge verbeterde de arbeidsproductiviteit met 1,7 procentpunt, wat een gunstig effect heeft op de kosten. De machinekosten bleven vrijwel gelijk. Hier werden de gestegen brandstofkosten (1,9 procentpunt) deels op gevangen door de dalende afschrijvingen (1,3 procentpunt).

Wanneer we de omzet en bruto marge bekijken, zien we dat de grondverzetbedrijven en gemengde bedrijven in 2011 een grotere stijging realiseerden dan de agrarische loonbedrijven. Een verklaring kan zijn dat deze bedrijven het meeste last hadden van het winterweer in de eerste drie maanden en de laatste maanden van 2010.

Het rendement in de cumelasector steeg ten opzichte van 2010 gemiddeld met 2,2 procentpunt en komt uit op -1,4 procent van de bruto marge. De gemengde bedrijven laten met 2,9 procentpunt de sterkste verbetering van het rendement zien. Bij de agrarische loonbedrijven stijgt het rendement met 0,9 procentpunt het minst.

Verbeterde arbeidsbenutting

De grotere stijging van de omzet en de bruto marge bij grondverzetbedrijven en gemengde bedrijven leidt hier ook tot een grotere verbetering van de arbeidsbenutting. Het percentage arbeidskosten ten opzichte van de bruto marge stijgt bij de grondverzetbedrijven met 2,2 procentpunt, bij de gemengde bedrijven met 1,7 procentpunt en bij de agrarische

Tabel 1. Ontwikkeling van omzet en bruto marge in 2011 ten opzichte van 2010

	2011	Vershil	2011	Vershil	2011	Vershil	2011	Vershil
	Grondverzetbedrijven		Gemengde bedrijven		Agrarische loonbedrijven		Cumelasector	
Aantal	25	25	40	40	40	40	105	105
Netto omzet	2.432.395	12%	2.471.655	11%	1.631.344	8%	2.142.189	10%
Inkoop	474.739	27%	362.601	13%	267.877	12%	353.215	17%
Werk door derden	399.936	8%	281.548	14%	64.296	6%	226.973	11%
Brutomarge	1.557.720	10%	1.827.506	11%	1.299.171	7%	1.562.001	9%

2011 was vooral het jaar van de stijgende kosten voor brandstof. t

loonbedrijven met 1,2 procentpunt. Opvallend is de sterke arbeidsbenutting bij de gemengde bedrijven. Hier zien we dat het aantal fte met slechts 0,2 toenam, terwijl de grondverzetbedrijven werkten met 0,7 fte meer aan arbeidskrachten. Blijkbaar konden de gemengde bedrijven inspelen op de veranderende marktomstandigheden door bijvoorbeeld spreiding van de werkzaamheden. Mogelijk speelt hier ook het mooie najaarsweer een rol.

Stijgende machinekosten

Opvallend in de cijfers is de ontwikkeling van de machinekosten. Bij de grondverzetbedrijven dalen deze licht, bij de

Tabel 2. Overzicht van kosten per bruto marge in 2011 en de ontwikkeling ten opzichte van 2010 (verschil in procentpunten)

	2011	Vershil	2011	Vershil	2011	Vershil	2011	Vershil
	Grondverzetbedrijven		Gemengde bedrijven		Agrarische loonbedrijven		Cumelasector	
Bruto marge	100,0%		100,0%		100,0%		100,0%	
Arbeidskosten	49,4%	-1,7%	41,8%	-2,2%	38,8%	-1,2%	42,7%	-1,7%
Machinekosten								
Afschrijving machines	12,7%	0,1%	15,3%	-2,0%	18,7%	-1,2%	15,8%	-1,3%
Reparatie en onderhoud	8,7%	-0,6%	10,4%	0,3%	12,3%	-0,3%	10,6%	-0,1%
Brandstofkosten	11,2%	1,4%	14,9%	1,9%	15,9%	2,5%	14,4%	1,9%
Verzekering machines	2,7%	-0,2%	2,3%	-0,1%	2,3%	-0,0%	2,4%	-0,1%
Huur machines	1,3%	-0,8%	2,0%	0,3%	2,0%	-0,1%	1,8%	-0,1%
Overige machinekosten	0,5%	-0,1%	0,5%	-0,3%	0,4%	0,1%	0,5%	-0,1%
Machinekosten totaal	37,2%	-0,2%	45,5%	0,0%	51,6%	1,0%	45,5%	0,2%
Huisvestingskosten	3,1%	-0,1%	3,1%	0,1%	2,7%	0,0%	3,0%	0,0%
Algemene kosten	5,2%	0,1%	3,9%	0,2%	3,8%	0,1%	4,2%	0,1%
Rentekosten	5,5%	-0,6%	5,7%	-1,0%	7,2%	-0,8%	6,2%	-0,9%
Rendement	-0,4%	2,5%	-0,1%	2,9%	-4,2%	0,9%	-1,4%	2,2%

Blauw geeft een positieve ontwikkeling aan

Rood geeft aan dat ontwikkeling negatief is

gemengde bedrijven blijven ze gelijk en bij de agrarische loonbedrijven stijgen deze juist met 1,0 procentpunt. De belangrijkste oorzaak hiervan ligt in de brandstofkosten. Deze stijgen bij de grondverzetbedrijven met 1,4 procentpunt, bij de gemengde bedrijven met 1,9 procentpunt en bij de agrarische loonbedrijven met zelfs 2,5 procentpunt. Bij de gemengde bedrijven en agrarische loonbedrijven zien we dat de hogere brandstofkosten deels worden opgevangen door lagere afschrijvingen. Deze dalen bij de gemengde bedrijven met 2,0 procentpunt en bij de agrarische loonbedrijven met 1,2 procentpunt. De lagere afschrijvingen worden deels veroorzaakt door de beperkte investeringen van de afgelopen jaren.

Voor de grondverzetbedrijven geldt juist dat de afschrijvingen min of meer gelijk zijn gebleven. Hier lijken de investeringen weer te stijgen. De hogere brandstofkosten worden hier deels opgevangen door lagere onderhoudskosten en minder huur van machines.

Voor de rentekosten zien we hetzelfde beeld als voor de afschrijvingen. Bij de gemengde bedrijven dalen deze het sterkst, gevolgd door de agrarische loonbedrijven. Bij grondverzetbedrijven dalen de rentekosten het minst. Ook hier speelt de mate van investeren een belangrijke rol. Daarnaast heeft de lagere rentestand hierop effect.

Financiële positie

In tabel 3 is een aantal kengetallen weergegeven die inzicht geven in de ontwikkeling van de financiële positie van bedrijven. Een belangrijk kengetal om de machinebenutting te beoordelen, is de bruto marge ten opzichte van de boekwaarde van de machines. Voor 2011 ligt dit getal voor de grondverzetbedrijven op 166 procent, voor de gemengde bedrijven op 143 procent en voor de agrarische loonbedrijven op bijna 108 procent. Ten opzichte van 2010 hebben hier juist de grondverzetbedrijven en gemengde bedrijven de meeste vooruitgang geboekt. De hogere stijging van de bruto marge heeft hier de meeste invloed. Voor alle typen bedrijven zien we dat de boekwaarde ten opzichte van de aanschafwaarde van het machinepark omlaag is gegaan van gemiddeld 38 procent naar 36 procent. Met andere woorden: het machinepark veroudert. Het aanpakken van de vermin-

derde marktomstandigheden door lagere investeringen blijkt effectief te zijn. Voor de langere termijn is dit echter geen oplossing, omdat dit uiteindelijk zal leiden tot een verouderd machinepark en te hoge onderhoudskosten.

De solvabiliteit geeft de eigenvermogenspositie van bedrijven weer. Het cijfer laat zien wat het percentage eigen vermogen van de totale balanswaarde is. Bij zowel de grondverzetbedrijven, de gemengde bedrijven als de agrarische loonbedrijven zien we hier ten opzichte van 2010 een positieve ontwikkeling.

Opvallend is de dalende debiteurentermijn bij de gemengde bedrijven en agrarische loonbedrijven. Bedrijven zitten als gevolg van de minder goede marktomstandigheden waarschijnlijk korter op het geld. Tot slot zien we dat de gemiddelde rente op het vreemd vermogen afgelopen jaar is gedaald met gemiddeld 0,3 procentpunt.

Niet te optimistisch

De resultaten zoals die hier zijn beschreven, geven een beeld van de resultaten in 2011 ten opzichte van het jaar 2010. Zoals gezegd was 2010 een bijzonder jaar. De cumelasector kreeg te maken met de gevolgen van de economische crisis. Daarnaast legde het winterweer de sector in de eerste en laatste maanden van 2010 plat. Het is dan ook niet heel verrassend dat de resultaten nu beter zijn dan in 2010. Voor een goed oordeel moet worden gekeken naar de ontwikkeling van de cijfers in de afgelopen drie à vier jaar. Wanneer we hiernaar kijken, valt op dat het rendement van grondverzetbedrijven op dit moment beduidend lager is dan in 2008 en 2009. Dit geldt ook voor de agrarische loonbedrijven. Voor de gemengde bedrijven geldt dat het rendement in 2011 beter is dan in 2009 en 2010, maar het niveau van 2008 wordt niet gehaald. De conclusie die we hieruit kunnen trekken, is dat de cumelasector duidelijk last heeft van de economische crisis, waarbij met name de gemengde bedrijven er in 2011 goed uit zijn gekomen. Hierbij spelen lagere investeringen, de spreiding van werkzaamheden, het mooie najaarsweer en het kunnen inspelen op veranderende marktomstandigheden een belangrijke rol.

Dieuwer Heins, projectleider CUMELA-Kompas Analyse

Tabel 3: Ontwikkeling van de financiële positie van de cumelasector in 2011 ten opzichte van 2010

	2011	Vershil	2011	Vershil	2011	Vershil	2011	Vershil
	Grondverzetbedrijven		Gemengde bedrijven		Agrarische loonbedrijven		Cumelasector	
Boekwaarde/aanschafwaarde	39%	41%	35%	36%	37%	39%	36%	38%
Bruto marge/boekwaarde	166%	150%	143%	127%	108%	103%	133%	122%
Solvabiliteit	27%	26%	27%	25%	24%	23%	26%	24%
Current ratio	1,1	1,2	1,0	1,1	1,0	1,0	1,0	1,1
Debiteurentermijn	64,2	64,0	51,4	54,0	36,9	43,4	50,7	53,5
Rente vreemd vermogen	3,8%	4,0%	4,2%	4,5%	4,5%	4,7%	4,2%	4,5%